

RAC-TA 0001 DEFINIȚII ȘI ABREVIERI**RAC-TA 0001 (a) Definiții**

(1) **Telecomunicații aeronautice** – telecomunicații destinate pentru orice scopuri ale aviației.

(2) **Organ de telecomunicații aeronautice** - organ responsabil de exploatarea unei sau mai multor stații ale serviciului de telecomunicații aeronautice.

(3) **Anexa 10** – Anexa 10 la Convenția privind aviația civilă internațională „Telecomunicații aeronautice” denumită în continuare Anexa 10 la Convenție.

(4) **Sisteme și mijloace de telecomunicații aeronautice** - sisteme și mijloace de telecomunicații aeronautice, instalarea și/sau exploatarea cărora este reglementată în Anexa 10 la Convenție.

(5) **Serviciu de telecomunicații aeronautice** - serviciu care include transmisia, emisia sau recepția de semne, semnale, texte scrise, imagini, sunete sau informații de orice natură prin fir, unde radio, prin sisteme optice sau alte sisteme electromagnetice pentru scopurile stabilite ale telecomunicațiilor aeronautice (serviciul mobil aeronautic, serviciul fix aeronautic, serviciul de radionavigație aeronautică și serviciul de radiodifuziune aeronautică).

(6) **Personal tehnic** – personalul tehnic și de ingineri care activează în domeniul exploatării sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice.

(7) **Operator aerian** - persoană fizică sau juridică angajată sau care propune servicii în exploatarea aeronavelor.

(8) **Telecomunicații** – oricare transmisie, emisie sau recepție de semne, semnale, texte scrise, imagini, sunete sau informații de orice natură prin fir, unde radio, prin sisteme optice sau alte sisteme electromagnetice.

RAC-TA 0001(b) Abrevieri

(1) **O.A.C.I.** - Organizația Aviației Civile Internaționale

(2) **Eurocontrol** - Organizația europeană pentru securitatea navigației aeriene

(3) **A.S.A.C. R.M.** - Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova

(4) **I.T.** - Întreținere tehnică

RAC-TA 0005 Aplicarea prevederilor Anexei 10 la Convenție în reglementările naționale RAC-TA

Orice referire din prezentele Reglementări la standardele și practica cu privire la telecomunicații aeronautice este trimitere la Standardele și Practica recomandată (SARPS) conținută în ediția actuală a Anexei 10 la Convenția privind aviația civilă internațională. Prevederile Anexei 10, la care se face referire în RAC-TA, sunt obligatorii pentru executare.

RAC-TA 0010 Prevederi generale

(1) Scopul Organului de telecomunicații aeronautice este acordarea serviciilor de telecomunicații și mijloacelor radiotehnice, necesare pentru asigurarea siguranței, regularității și eficacității navigației aeriene naționale și internaționale.

(2) Acest scop este atins prin acordarea serviciilor de telecomunicații aeronautice operatorilor aerieni, membrilor echipajului de zbor, organelor de dirijare a traficului aerian, organelor meteo aeronautice desemnate, organelor serviciului de căutare-salvare, operatorilor aerodromurilor /aeroporturilor și altor organe ce efectuează sau dezvoltă navigația aeriană, serviciile de telecomunicații aeronautice, necesare îndeplinirii atribuțiilor lor.

(3) Instalarea și exploatarea sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice în Republica Moldova sînt reglementate de normele expuse în Anexa 10 la Convenție, precum și cerințele tehnice EUROCONTROL și normele legislației naționale în partea ce se referă.

(4) Organul de telecomunicații care deservește și/sau exploatează echipamentul ce se referă la sistemele și

mijloacele de telecomunicații aeronautice, cerințele față de care sunt stabilite în Anexa 10 la Convenție, asigură corespunderea acestor sisteme și mijloace cerințelor RAC-TA. În vederea realizării acestor scopuri, Organul de telecomunicații utilizează documentația prezentată de către furnizorul (proiectantul) echipamentului ce se referă la sistemele și mijloacele de telecomunicații aeronautice, elaborează și aprobă documentele tehnologice interne, inclusiv manualele și instrucțiunile, precum și efectuează controlul asupra executării acestora cu condiția respectării incontestabile a normelor Anexei 10 la Convenție.

RAC-TA 0015 Cerințe față de personalul tehnic

Personalul tehnic care efectuează instalarea și/sau exploatarea echipamentului, sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice, stabilite în Anexa 10 la Convenție, este obligat:

1. să asigure instalarea, punerea în funcțiune, exploatarea echipamentului respectiv în conformitate cu standardele, stabilite în Anexa 10, precum și în conformitate cu cerințele EUROCONTROL și legislației naționale în partea ce ține de aceasta;
2. să asigure evidența și păstrarea documentației de instalare, punere în funcțiune, exploatare și întreținere tehnică a echipamentului, care confirmă corespunderea standardelor și cerințelor, stabilite în RAC-TA 0015 (1);
3. la solicitarea A.S.A.C. R.M. să prezinte documentația menționată în RAC-TA 0015(2).

RAC-TA 0020 Manuale, registre și documente de evidență

Organul de telecomunicații, precum și întreprinderea care prestează servicii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice și/sau exploatează sistemele și mijloacele

de telecomunicații aeronautice sînt obligate să asigure:

1. utilizarea și/sau elaborarea și aplicarea documentației necesare conform cerințelor RAC-TA 0015 (2), RAC-TA 0025 și RAC-TA 0030 (4).
2. integritatea documentației.

RAC-TA 0025 Cuprinsul și procedura de aprobare a Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice

(1) Organul de telecomunicații aeronautice asigură exploatarea și întreținerea tehnică a echipamentului ce se referă la sistemele și mijloacele de telecomunicații aeronautice în conformitate cu prevederile Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice.

(2) Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice trebuie, cel puțin, să conțină următoarele compartimente:

Foia de titlu

Cuprins

Partea generală

- (a) Lista aprobării și coordonării;
- (b) Lista de control a paginilor;
- (c) Proceduri de introducere a modificărilor și completărilor;
- (d) Lista înregistrării modificărilor și completărilor introduse;
- (e) Lista deținătorilor de exemplare a Manualului;

Definiții și abrevieri

Lista actelor normative

utilizate la elaborarea manualului

Partea 0. Organizarea generală

0.1 Avizul conducătorului organizației, din cadrul căreia face parte Organul de telecomunicații aeronautice, care confirmă că Manualul conține informația integrală și exactă;

0.2 Informație generală

0.2.1 descrierea succintă a Organului de telecomunicații aeronautice;

0.2.2 lista organizațiilor contractuale și subcontractuale cu

care colaborează la acordarea serviciilor în domeniul telecomunicațiilor aeronautice:

0.3 Personalul

0.3.1 descrierea structurii Organului de telecomunicații aeronautice;

0.3.2 informația privind conducătorul responsabil desemnat (numele, telefoane de contact);

0.3.3 descrierea sistemului (schemei) de colaborare și efectuare a coordonării la exploatarea și Î.T. a sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice;

0.3.4 descrierea atribuțiilor și responsabilității conducerii Organului telecomunicațiilor aeronautice.

0.4 Procedura de notificare a A.S.A.C. R.M. privind modificările, modului de acordare a telecomunicațiilor și mijloacelor radiotehnice/ locului de staționare /personalului /activității, precum și a procedurilor anterior stabilite de aprobare / modificare / completare a documentelor.

Partea 1. Descrierea serviciilor de telecomunicații aeronautice

Include descrierea componenței și destinației sistemelor exploatare și mijloacelor de telecomunicații aeronautice, inclusiv echipamentul de rezervă;

Partea 2. Descrierea sistemelor de asigurare a alimentării cu energie electrică

Include descrierea sistemelor de asigurare a alimentării cu energie electrică;

Partea 3. Procedurile de organizare a exploatării și întreținerii tehnice a mijloacelor de telecomunicații aeronautice

Include*:

- descrierea succintă a sistemului de organizare a exploatării și întreținerii tehnice a sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice și sistemelor de alimentare cu energie electrică. Planificarea Î.T. Documentația tehnică utilizată, completarea și actualitatea ei. Responsabilitatea pentru păstrarea și completarea documentației tehnice. Ținerea înscrisurilor de

evidență privind durata de funcționare și Î.T. executată;

- descrierea procedurilor de admitere a mijloacelor/componentului mijloacelor telecomunicațiilor aeronautice pentru exploatare după ÎT;
- descrierea sistemului de organizare a controlului metrologic;
- declarația privind existența instrucțiunilor funcționale a personalului tehnic al Organului de telecomunicații aeronautice.

Partea 4. Sistemul calității

Include*:

- descrierea succintă a sistemului de control operativ al capacității de funcționare a sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice;
- descrierea succintă a sistemului de control al calității a activităților de exploatare și Î.T. a sistemelor și mijloacelor de telecomunicație aeronautică;
- planul de măsuri în situații neprevăzute la acordarea lucrărilor de importanță deosebită pentru asigurarea siguranței zborurilor în domeniul telecomunicațiilor aeronautice.

** În text pot fi incluse referințe la documentația de exploatare, precum și la prevederile actelor normative naționale sau cerințe tehnice ale organizațiilor internaționale a aviației civile, de telecomunicații aeronautice și metrologie.*

(3) Două exemplare de control ale Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice sunt aprobate de către conducătorul întreprinderii (organizației), din cadrul căreia face parte Organul de telecomunicații aeronautice și nu mai târziu decât peste 5 zile lucrătoare după aprobare, se prezintă către A.S.A.C. R.M. pentru expertiza și aprobarea acestui document.

A.S.A.C. R.M. efectuează expertiza pe parcursul a 30 zile calendaristice din data de înregistrare la intrare a documentelor.

În cazul aprobării, un exemplar al Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, nu mai târziu decât 5 zile lucrătoare din data

aprobării, se restituie Conducătorului întreprinderii (organizației) din cadrul căreia face parte Organul de telecomunicații aeronautice. Un exemplar de control al Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice se păstrează în A.S.A.C. R.M.

În cazul în care este adoptată decizia privind refuzul aprobării redacției prezentate a Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, A.S.A.C. R.M. notifică în scris Conducătorul întreprinderii (organizației) din cadrul căreia face parte Organul de telecomunicații aeronautice cu indicarea obiecțiilor precum și termenelor de prezentare a redacției corectate a documentului.

(4) Introducerea amendamentelor și modificărilor în Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice se efectuează în caz de necesitate, în cazul în care practica existentă sau modificările legislației internaționale și naționale obligă reexaminarea sau modificarea prevederilor acestuia.

Responsabilitatea privind controlul corespunderii prevederilor Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice și dreptul de modificare și/sau completare a Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice se pune în sarcina Conducătorului întreprinderii (organizației), din cadrul căreia face parte Organul de telecomunicații aeronautice.

În caz dacă specialiștii cu funcții de control ai A.S.A.C. R.M. vor depista necorespunderi ale prevederilor Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice cu reglementările internaționale și naționale în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, A.S.A.C. R.M. poate iniția modificarea și/sau completarea Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice.

(5) În cazul inițiativei privind introducerea modificărilor și/sau completărilor la Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, parvenite din partea Organului de telecomunicații aeronautice, Conducătorul întreprinderii (organizației) din cadrul căreia face parte Organul respectiv, prezintă în

formă scrisă către A.S.A.C. R.M. proiectul de modificare și/sau completare la Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice în scopul efectuării expertizei modificărilor și/sau completărilor propuse. Modificările și/sau completările la Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice sînt introduse de către Organul de telecomunicații aeronautice după primirea acordului în scris al A.S.A.C. R.M. referitor la modificările și/sau completările propuse și ordinului corespunzător cu privire la introducerea modificărilor și/sau completărilor semnat de către Conducătorul întreprinderii (organizației) din cadrul căreia face parte Organul respectiv.

(6) În cazul inițiativei privind introducerea modificărilor și/sau completărilor la Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, parvenite de la A.S.A.C. R.M., Conducătorul întreprinderii (organizației), din cadrul căreia face parte Organul de telecomunicații aeronautice, prezintă în formă scrisă către A.S.A.C. R.M. proiectul de modificări și/sau completări la Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, elaborat de către Organul respectiv, în vederea efectuării expertizei modificărilor și/sau completărilor propuse. Modificările și/sau completările la Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice sunt introduse de către Organul de telecomunicații aeronautice după primirea acordului în scris al A.S.A.C. R.M. privind modificările și/sau completările propuse și ordinul Conducătorului întreprinderii (organizației), în componența căruia intră Organul respectiv, cu privire la introducerea modificărilor și/sau completărilor.

(7) Introducerea modificărilor și/sau completărilor în Manualul privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice este efectuată cu menținerea și înregistrarea în Lista amendamentelor.

(8) Ordinul cu privire la intrarea în vigoare/amendarea Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice trebuie să prevadă termenele acordate studierii prevederilor Manualului de către personalul

Organului de telecomunicații aeronautice, precum și introducerii corectărilor respective în documentația tehnologică a Organului respectiv.

(9) Organul de telecomunicații aeronautice expediază copiile Manualului privind organizarea deservirii în domeniul telecomunicațiilor aeronautice, conform listei, deținătorilor acestui Manual, în termen de 5 zile lucrătoare din momentul primirii Manualului, aprobat de către A.S.A.C. R.M. în conformitate cu cerințele **RAC-TA 0025(3)**, sau din momentul aprobării de către A.S.A.C. R.M. a modificărilor și/sau completărilor propuse, în conformitate cu cerințele **RAC-TA 0025(5) și (6)**, dar nu mai târziu de 15 zile calendaristice până la intrarea în vigoare a prevederilor aprobate.

**RAC – TA 0030 Cerințe față de
exploatarea
sistemelor și mijloacelor
de telecomunicații
aeronautice**

(1) Persoanele fizice și juridice care exploatează obiecte de telecomunicații aeronautice poartă răspundere pentru utilizarea lor.

(2) Exploatarea sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice se efectuează de către persoanele instruite corespunzător în vederea exploatarea sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice, precum și (la exploatarea emițătoarelor radio, care necesită cunoașterea regulilor de radiocomunicație și frazeologie de radiotrafic) regulilor de radiocomunicație și frazeologie de radiotrafic conform Recomandărilor și Standardelor O.A.C.I.

(3) Emițătoarele radio, instalate la bordul aeronavelor, pot fi exploatate de către:

(a) membrii personalului navigant, care au permis special (calificarea corespunzătoare în certificatul de specialist aeronautic);

(b) personalul tehnic care efectuează deservirea aeronavelor la sol și care dispune de autorizație pentru efectuarea anumitor genuri de lucrări. Modul de acces la exploatarea emițătoarelor radio, instalate la bordul aeronavelor, este reglementat prin documentul organizației

care efectuează deservirea tehnică a aeronavei.

(4) Modul de admitere a specialiștilor la exploatarea sistemelor și mijloacelor de telecomunicații aeronautice este reglementat prin documentul intern al întreprinderii (organizației) care exploatează echipamentul dat.

**RAC – TA 0035 Supravegherea activității
din domeniul
telecomunicațiilor
aeronautice**

(1) Supravegherea respectării prevederilor **RAC-TA** este efectuată de către A.S.A.C. R.M.

(2) Supravegherea se efectuează prin intermediul inspecțiilor planificate și inopinate ale Organului de telecomunicații aeronautice.

(3) Rezultatele inspecției se perfectează în formă de Act sau de prescripții inspectoriale aeronautice.